

TALE

05-10-2017

Samrådsspørgsmål A-C om psykisk arbejdsmiljø på hospitaler den 6. oktober 2017

J.nr. 2017 - 5813

CAL
Karen Falk Mygind

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål CÆ-CÅ er stillet den 1. september 2017 efter ønske fra Leif Lahn Jensen (S):

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren redegøre for omfanget af problemerne med dårligt arbejdsmiljø på landets hospitaler, herunder særligt det psykiske arbejdsmiljø og stress i lyset af, at Arbejdstilsynet på bare få måneder har givet røde smileys til ni danske hospitaler, jf. artikel i Ekstra Bladet den 11. august 2017: ”Regn af røde smileys: Så galt står det til på dit hospital”. Der henvises til <http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/regn-af-roede-smileys-saa-galt-staar-dettill-paa-dit-hospital/6771772>

Samrådsspørgsmål B

Mener ministeren, at der er en sammenhæng mellem regeringens produktivitetskrav på to procent på hospitalerne og problemerne med arbejdsmiljøet på hospitalerne, herunder særligt det psykiske arbejdsmiljø og stress?

Samrådsspørgsmål C

Hvad vil regeringen gøre for at afhjælpe de aktuelle problemer med dårligt arbejdsmiljø på landets hospitaler, herunder særligt det psykiske arbejdsmiljø og stress?

[Indledning]

- Det er jo ikke første gang, vi drøfter det her emne. Der har i flere år – under skiftende regeringer – været fokus på arbejdsmiljøet på landets sygehuse.
- Men lad mig indledningsvist slå fast, at der skal være sunde og sikre forhold på de danske arbejdspladser – også på hospitalerne. Og det er arbejdsgivers ansvar at sikre et godt arbejdsmiljø

blandt andet som en naturlig del af den daglige ledelse.

- Det slog jeg også fast på det seneste samråd om emnet i marts måned, da Sundhedsudvalget havde indkaldt ældreministeren, sundhedsministeren og mig til at drøfte arbejdsmiljø på offentlige arbejdspladser – herunder hospitalerne.
- Men jeg er glad for, at vi kan mødes om dette vigtige emne igen i dag.
- Jeg deler nemlig spørgers interesse for, hvordan vi kan forbedre arbejdsmiljøet generelt – også for medarbejderne på vores hospitaler.

[B: Produktivitetskravet]

- Anledningen til at vi er samlet her i dag, har jo ændret sig siden spørger stillede spørgsmålet.
- Regeringen har sammen med Dansk Folkeparti valgt at suspendere produktivitetskravet. Og det vil jeg gerne adressere først.
- Produktivitetskravet er ikke mit område. Jeg har derfor indhentet et bidrag fra Sundhedsministeriet, som jeg vil læse op.
- *”Produktivitetskravet blev indført for at nedbringe de lange ventelister, som vi så tilbage i*

starten af 00'erne. Dengang havde vi et sundhedsvæsen, som var mindre effektivt, end det er i dag. Formålet med produktivitetskravet var derfor at lægge et pres på regionerne for at effektivisere. Og det er lykkedes: Ventetiden til en operation er faldet med 41 dage siden 2001.

- Med det igangsatte styringseftersyn vil vi se med friske øjne på styringen af sundhedsvæsenet. Målet er at udvikle en ny og bedre styringsmodel fra 2019, som understøtter en fortsat udvikling af vores fælles sundhedsvæsen.
- Det kræver et solidt beslutningsgrundlag, og det er samtidig vigtigt, at en ændring af styringen har legitimitet og understøtter det bedst mulige behandlingsforløb for patienterne. Styringseftersynet skal derfor sikres den fornødne tid.
- Regeringen og Dansk Folkeparti har på den baggrund aftalt at suspendere produktivitetskravet i 2018 samtidig med, at der udvikles en ny styringsmodel. Konkret gennemføres suspensionen ved at fjerne aktivitetsvækstkravet på de 2 pct. i 2018.
- Regionerne er dermed sikret den fulde aktivitetspulje for 2018 uden at der er et krav om 2 pct. højere produktivitet.

- Det er regionernes ansvar at foretage de prioriteringer, der skal til for at sikre et godt arbejdsmiljø for de ansatte.
- Vi har som regering selvfølgelig også et ansvar. Vi skal sikre, at regionerne har de bedst mulige rammer i sundhedsvæsenet.
- Det har vi bl.a. gjort ved at tilføre området betydeligt flere midler. Siden valget i 2015 er der tilført 3,8 mia. kr. til det regionale sundhedsvæsen. Og yderligere har vi i årets finanslovsforslag afsat ½ mia.kr. som en velfærdsreserve til bl.a. sundhed.
- Som det fremgår ovenfor har regeringen igangsat et styringseftersyn, som skal se på, hvad der virker og ikke virker i den nuværende styring.
- Det er et grundigt arbejde, vi er gået i gang med. Det er derfor for tidligt at sige, hvad der kommer ud af det.
- Målet er at udvikle en ny og bedre styringsmodel fra 2019. Styringseftersynet er igangsat og forventes at afrapportere i foråret 2018.”

[Citat slut.]

[A – omfanget af problemerne med dårligt arbejdsmiljø på landets hospitaler]

- Der er desværre også en anden grund til, at vi fortsat drøfter arbejdsmiljøet på de danske hospitaler.
- I den artikel, som spørger refererer til, fremgår det, at der er givet ni røde smileys til hospitalerne i 2017.
- Og jeg kan forstå, at Arbejdstilsynet efterfølgende [den 25. august] har givet en rød smiley til Rigshospitalet.
- Der er med andre ord givet 10 røde smileys til danske hospitaler i 2017. Det skal tages alvorligt.

[Smileys]

- De røde smileys gives, fordi der er problemer med arbejdsmiljøet på de pågældende hospitaler.
- En rød smiley betyder, at Arbejdstilsynet har givet et forbud eller et rådgivningspåbud. Og det skal tages alvorligt.
- De 10 røde smileys til hospitalerne dækker dog over mange forskellige typer af arbejdsmiljøproblemer.

- Det handler fx om risiko for vold og trusler fra patienter og pårørende.
- Men det handler også om ulykker ved færdsel på våde gulve, risiko for akutte skader og arbejde med sundhedsskadelige kemikalier.
- De røde smileys kan altså dække over vidt forskellige typer af problemer på hospitalerne og ikke alene forhold, der vedrører det psykiske arbejdsmiljø.

[Omfang – særligt psykisk arbejdsmiljø og stress]

- Der er så spurgt til omfanget af arbejdsmiljøproblemer på hospitalerne.
- Den seneste spørgeskemaundersøgelse 'Arbejdsmiljø og Helbred' peger på, at der generelt er udfordringer med arbejdsmiljøet på de danske arbejdspladser.
- Hospitalerne har lidt flere udfordringer med det psykiske arbejdsmiljø, når man sammenligner med gennemsnittet for alle brancher.
- Undersøgelsen viser nemlig, at cirka 20 pct. af de adspurgte falder inden for det såkaldte belastningsindeks for psykisk belastede i hospitalsbranchen. Gennemsnittet for alle brancher er

cirka 17 pct.

- En del af de adspurgte gav samtidig udtryk for, at de oplevede symptomer på stress.
- Her er det vigtigt at være opmærksom på, at forskellige forhold gør sig gældende for arbejdsmiljøet i forskellige brancher: Personalet i de brancher, der har en høj grad af borgerkontakt, står over for nogle særlige risici i deres dagligdag.
- Det gælder for eksempel for medarbejderne på hospitalerne.
- I arbejdet med mennesker kan der nemlig være risiko for vold eller trusler fra patienter eller pårørende.
- Samtidig kan det være en følelsesmæssig belastning dagligt at skulle være i tæt kontakt med patienter og pårørende, som kan være frustrerede, alvorligt syge eller i sorg. Det kræver et særligt fokus.

[Tilsynsindsatsen]

- Hospitaler er store arbejdspladser, hvor der samlet set er en stor risiko for problemer i arbejdsmiljøet.

- Derfor bruger Arbejdstilsynet også meget tid på hospitalerne.
- Med det risikobaserede tilsyn målretter Arbejdstilsynet sin indsats til de arbejdspladser, hvor der er problemer.
- Samtidig har Arbejdstilsynet side 2016 gennemført såkaldte udvidede risikobaserede tilsyn på blandt andet hospitalerne, hvor der særligt er fokus på psykisk arbejdsmiljø og ergonomi.
- Jeg er spændt på, hvad evalueringen af de udvidede risikobaserede tilsyn viser. Evalueringen forventes at foreligge til foråret.
- Og Arbejdstilsynet følger naturligvis op, hvis de konstaterer væsentlige arbejdsmiljøproblemer.
- Arbejdstilsynet har altså stort fokus på landets hospitaler, og de tager med forskellige tilsynsmetoder hensyn til hospitalernes arbejdsmiljøforhold.

Men når det er sagt, er det vigtigt at understrege, at det er arbejdsgivers ansvar at fremme sunde og sikre arbejdsmiljøer.

[C: Hvad vil regeringen gøre for at afhjælpe de aktuelle problemer med dårligt arbejdsmiljø på hospitaler]

- Og så til det sidste af de tre samrådsspørgsmål – spørgsmålet om, hvad regeringen vil gøre for at afhjælpe de aktuelle problemer med dårligt arbejdsmiljø på hospitalerne.
- Inden jeg kaster mig over Arbejdstilsynets indsats, som hører under mig, vil jeg læse et bidrag op, som jeg har modtaget fra sundhedsministeren:
- ”Det gør indtryk, at personalet nogle steder på landets sygehuse oplever dårligt arbejdsmiljø.
- Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det ikke er tilfredsstillende, hvis mennesker risikerer at blive syge af deres arbejde.
- Og de mange historier om arbejdspress på hospitalerne vidner om, at der til tider er travlt – meget travlt – på sygehusene. Der skal selvfølgelig passes på de mennesker, som hver dag arbejder på sygehusene og gør en forskel for patienterne.
- Og der har regeringen selvfølgelig også et ansvar. Vi skal sikre, at regionerne har de bedst mulige rammer i sundhedsvæsenet.

- Det har vi bl.a. gjort ved at tilføre området betydeligt flere midler. Siden valget i 2015 er der tilført 3,8 mia. kr. til det regionale sundhedsvæsen. Og yderligere har vi i årets finanslovsforslag afsat ½ mia.kr. som en velfærdsreserve til bl.a. sundhed.
- Arbejdsmiljø på hospitalerne handler i høj grad om god ledelse og arbejdstilrettelæggelse i regionerne på alle niveauer, både i sygehusledelsen og på de enkelte afdelinger.
- For det er regionerne, som både er arbejdsgivere for personalet på sygehusene, og som er ansvarlige for driften af sygehusvæsenet.
- Dermed har de ansvar for, at personalet kan arbejde i et sikkert og sundt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Og regionerne har ansvaret for at foretage de nødvendige prioriteringer i sygehusdriften, så indsatserne afspejler patienternes behov.
- I juni 2017 indgik vi den årlige aftale om kommunernes økonomi for 2018.
- Her står det også udtrykkeligt, at regeringen og Danske Regioner er enige om, at der skal være gode arbejdsvilkår på sygehusene af hensyn til

medarbejderne for at sikre en høj kvalitet og sikkerhed for patienterne.

- Det står også udtrykkeligt, at regionerne som arbejdsgivere er ansvarlige for løbende at følge op på forholdene og sikre et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø.
- Det vidner om, at regionerne tager deres ansvar meget alvorligt, og at det er noget, som man har fokus på – også fra centralt hold.”
- [Citat slut.]
- Som beskæftigelsesminister er jeg også optaget af, at vi fastholder arbejdsgiverne på deres ansvar for at sikre et godt arbejdsmiljø. I det her tilfælde den daglige ledelse på hospitalerne og regionerne.
- Og jeg er enig i, at regeringen skal understøtte, at arbejdsgiver har de bedst mulige rammer, så de kan sikre gode og sunde arbejdsmiljøer på hospitalerne.
- Det gør vi på forskellige måder. Jeg har allerede nævnt det risikobaserede tilsyn og det udvidede risikobaserede tilsyn, hvor Arbejdstilsynet netop kommer på de virksomheder, hvor problemerne er størst.

[Koordinerende indsats (initiativ 7)]

- Arbejdstilsynet gennemfører desuden en såkaldt koordinerende indsats på hospitalerne.
- Her har Arbejdstilsynet i samarbejde med arbejdsmarkedets parter udvalgt nogle af de væsentligste arbejdsmiljøproblemer for branchen.
- Konkret har arbejdsmarkedets parter fx udvalgt særlige fokusområder inden for det psykiske arbejdsmiljø og inden for muskelskelet-besvær.
- Arbejdstilsynet tager materialer med fra Branchefællesskabet om disse fokusområder, når de er på tilsyn. Materialerne kan så udleveres til hospitalet til inspiration for deres arbejde med at løse problemerne.
- For mig at se giver samarbejdet mellem arbejdsmarkedets parter og Arbejdstilsynet gode forudsætninger for at tage hånd om arbejdsmiljøproblemerne.
- Det giver ejerskab ude på arbejdspladserne og sikrer, at Arbejdstilsynet fokuserer på det vigtigste.
- Jeg kan derfor betrygge spørgeren i, at der gøres en stor indsats for at understøtte arbejdsmiljøet på vores hospitaler – til gavn for medarbejderne

og for den enkelte arbejdsplads.

[Ekspertudvalg]

- Og så er spørgsmålet om et godt arbejdsmiljø jo også et meget bredere anliggende, som vi på tværs af brancher skal blive klogere på.
- Vi skal forebygge, at folk bliver syge på arbejdet, og vi skal blive klogere på, hvordan vi kan forebygge sygefravær.
- Derfor vil jeg drøfte med ministeren for offentlig innovation, hvordan vi – på tværs af sektorer – kan etablere bedre viden om, hvordan vi nedbringer sygefraværet på de offentlige arbejdspladser.
- Derudover har jeg nedsat et ekspertudvalg om arbejdsmiljø, som skal gentænke hele arbejdsmiljøindsatsen. En beslutning, der var bred opbakning til i arbejdsmiljøforligskredsen.
- Ekspertudvalget er allerede i arbejdstøjet og er gået i gang med at undersøge den samlede arbejdsmiljøindsats.
- De vil bl.a. skulle se på om arbejdsmiljøindsatsen kan tilrettelægges mere hensigtsmæssigt, så vi får rettet op på de senere års kedelige udvik-

ling.

- Jeg ser meget frem til at drøfte ekspertudvalgets anbefalinger med arbejdsmiljøforligskredsen, når regeringen modtager udvalgets anbefalinger.
- Tak for ordet.